

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o działalności leczniczej</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Zdrowia we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Maciej Miłkowski – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Dariusz Poznański, Dyrektor Departamentu Zdrowia Publicznego, e-mail: dep-zp@mz.gov.pl, tel. (22) 53 00 318</p>	<p>Data sporządzenia 31.03.2022 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac: UD 350</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Osoby umieszczone w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym, zwanym dalej „Ośrodkiem”, są osobami uznanymi za stwarzające zagrożenie:

- 1) które odbyły prawomocnie orzeczoną karę pozbawienia wolności lub karę 25 lat pozbawienia wolności, wykonywaną w systemie terapeutycznym;
- 2) u których w trakcie postępowania wykonawczego występowały zaburzenia psychiczne w postaci upośledzenia umysłowego, zaburzenia osobowości lub zaburzenia preferencji seksualnych;
- 3) u których stwierdzone zaburzenia psychiczne mają taki charakter lub takie nasilenie, że zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat.

Osoby umieszczone w Ośrodku wymagają zatem, zarówno z uwagi na ich bezpieczeństwo i prowadzone postępowanie terapeutyczne oraz bezpieczeństwo osób zatrudnionych w Ośrodku i w nim przebywających, stosowania właściwych rozwiązań, uwzględniających także ograniczenia w sferze swobody życia, którą stanowią konstytucyjnie gwarantowane wolności i prawa człowieka, a także mogą wprowadzać odstępstwa w zakresie praw pacjenta.

W obecnym stanie prawnym rozwiązania, o których mowa wyżej, znajdują wprawdzie częściowo uregulowanie w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2021 r. poz. 1638), jednak mają one charakter bardzo ogólny, bez precyzowania ich zakresów i granic możliwych ingerencji. Przyjęto bowiem założenie, że ich uszczegółowienie i doprecyzowanie, przy uwzględnieniu indywidualnego postępowania terapeutycznego prowadzonego wobec każdej osoby umieszczonej w Ośrodku na podstawie indywidualnego planu terapii oraz należytej ochrony bezpieczeństwa i porządku w Ośrodku, nastąpi w drodze odpowiednich regulaminów i innych przepisów wydawanych przez kierownika Ośrodka. W związku z powyższym w przepisach ustawy brakuje szczegółowych regulacji dotyczących m. in.:

- 1) praw i obowiązków osób umieszczonych w Ośrodku, w tym trybu kontroli, organizacji odwiedzin i doręczenia paczek, udzielania zgody na udział w pogrzebie najbliższej osoby i nadzoru nad korespondencją;
- 2) możliwości zastosowania zabezpieczenia w postaci umieszczenia osoby, wobec której toczy się postępowanie sądowe w Ośrodku do czasu wydania prawomocnego orzeczenia;
- 3) ochrony prawnej pracowników Ośrodka;
- 4) sankcji karnych na wypadek ucieczki osoby stwarzającej zagrożenie,

Mając jednak na uwadze zakres spraw objęty ww. regulaminami oraz postulaty zgłaszane przez Rzecznika Praw Obywatelskich, kierownika Ośrodka, osoby umieszczone w Ośrodku oraz inne zainteresowane podmioty, za zasadne i konieczne uważa się podjęcie działania w celu unormowania praw i obowiązków osób umieszczonych w Ośrodku co do zasady w przepisach powszechnie obowiązujących.

Ponadto wprowadzenie w ustawie zasady, zgodnie z którą w sprawach związanych z realizacją obowiązków określonych w przepisach prawa budowlanego, w odniesieniu do nieruchomości wchodzących w skład Ośrodka, organem pierwszej instancji będzie wojewoda, przyspieszy sprawy związane z rozbudową Ośrodka.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 633, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.).

Zasadniczym celem opracowanego projektu ustawy jest wprowadzenie i poszerzenie ustawowych regulacji odnoszących się do kwestii mających wpływ na pobyt osób umieszczonych w Ośrodku, tak aby kluczowe obszary dotyczące praw i obowiązków osób umieszczonych w ośrodku wszelkie regulacje dotyczące sytuacji tych osób w Ośrodku znajdowały podstawy w akcie ustawowym.

Proponowane zmiany dotyczą przede wszystkim określenia procedury postępowania wobec osób przyjmowanych do Ośrodka, praw i obowiązków osób umieszczonych w Ośrodku, zasad sprawowania kontroli w odniesieniu do osób umieszczonych w Ośrodku, zasad udzielania zezwolenia na czasowy pobyt poza Ośrodkiem, jak również zasad wprowadzania odstępstw w zakresie ustalonego porządku wewnętrznego Ośrodka oraz w odniesieniu do osób umieszczonej w Ośrodku.

Przedmiotowy projekt ustawy ma kluczowe znaczenie w kontekście zapewnienia właściwych warunków postępowania terapeutycznego wobec osób umieszczonych w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym, stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, a także utrzymania właściwych warunków bezpieczeństwa, zarówno osobom w nim umieszczonym, jak i personelowi Ośrodka.

Projektowane zmiany zakładają:

- 1) wprowadzenie obowiązku określenia sposobu i warunków prowadzenia postępowania terapeutycznego w regulaminie organizacyjnym, sporządzanym przez kierownika Ośrodka na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- 2) wprowadzenie przepisów, zgodnie z którymi w sprawach związanych z realizacją obowiązków określonych w przepisach prawa budowlanego, w odniesieniu do nieruchomości wchodzących w skład Ośrodka, organem pierwszej instancji będzie wojewoda;
- 3) określenie terminu (nie krótszego niż 6 miesięcy i nie dłuższego niż 13 miesięcy) na przechowywanie utrwalonego obrazu lub dźwięku, które nie zawierają informacji wskazujących na popełnienie przestępstwa lub nie są istotne dla bezpieczeństwa Ośrodka lub bezpieczeństwa osób stwarzających zagrożenie umieszczonych w Ośrodku, o ile nie zostaną one zabezpieczone jako dowód w sprawie w przypadku toczącego się postępowania;
- 4) określenie procedury postępowania wobec osób przyjmowanych do Ośrodka, która obejmuje m. in. przeprowadzenie badania lekarskiego i zapoznanie osób umieszczonych w Ośrodku z jej prawami i obowiązkami;
- 5) wprowadzenie możliwości zastosowania środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w Ośrodku osoby, wobec której toczy się postępowanie sądowe w przedmiocie umieszczenia w Ośrodku, przed wydaniem prawomocnego wyroku;
- 6) rozszerzenie regulacji dotyczących unormowania praw i obowiązków osób umieszczonych w Ośrodku, obejmujących poszanowanie godności osobistej i prywatności, ochronę przed przemocą fizyczną i psychiczną, możliwość osobistego i telefonicznego kontaktu z członkami rodziny i innymi bliskimi osobami oraz z innymi osobami, prowadzenie korespondencji i korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej, dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych poza Ośrodkiem, posiadanie środków pieniężnych i dysponowanie nimi, a także wykonywanie praktyk religijnych i korzystanie z usług religijnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z zachowania zasad bezpieczeństwa w Ośrodku oraz skuteczności prowadzonego postępowania terapeutycznego;
- 7) określenie zasad, okoliczności i procedury przeprowadzania określonego rodzaju kontroli w Ośrodku, w tym kontroli przekazywanych paczek, kontroli pomieszczeń, kontroli przedmiotów, kontroli osobistej oraz kontroli pobieżnej;
- 8) określenie zasad odwiedzin osób umieszczonych w Ośrodku, w tym wymagań odnośnie osób odwiedzających;
- 9) uregulowanie zasad udzielenia zgody na udział osoby umieszczonej w Ośrodku w pogrzebie najbliższej osoby;
- 10) doprecyzowanie przepisów dotyczących udzielania świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych osobom umieszczonym w Ośrodku;
- 11) dookreślenie zadań wykonywanych przez pracowników służby ochrony w Ośrodku oraz poza Ośrodkiem, np. podczas konwojowania osób umieszczonych w Ośrodku do sądu, na pogrzeb czy do innego podmiotu leczniczego w celu udzielenia świadczenia zdrowotnego;
- 12) rozszerzenie katalogu osób zatrudnionych w innych szpitalach niż szpitale przeznaczone dla osób pozbawionych wolności, które przy wykonywaniu swoich obowiązków mają bezpośredni kontakt z pacjentami umieszczonymi w danym szpitalu na podstawie orzeczenia sądu, uprawnionych do stosowania numerycznych znaków identyfikacyjnych;
- 13) umożliwienie sądowi apelacyjnemu nadzrędnemu nad sądem okręgowym do wykonywania czynności w zakresie pobytu i wypisania osoby (określone w rozdziałach 5 i 7) umieszczonej w Ośrodku;
- 14) uregulowanie kwestii orzekania przez sąd o zasadności przeprowadzenia zabiegu lekarskiego (chirurgicznego) w przypadku sprzeciwu osoby umieszczonej w Ośrodku wobec jego dokonania;
- 15) umożliwienie sądowi apelacyjnemu nadzrędnemu nad sądem okręgowym do rozpoznania wniosku o ustalenie dalszej potrzeby pobytu osoby w Ośrodku, tak aby następowała weryfikacja wniosku przez sąd inny niż ten, który kontroluje na bieżąco sprawę;
- 16) wprowadzenie przepisów karnych odnośnie ucieczki z Ośrodka.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na zakres projektowanej regulacji nie jest konieczne dokonywanie porównania z regulacjami obowiązującymi w innych państwach. Rozwiązania przyjęte w innych krajach pozostają bez wpływu na projektowane zmiany w ustawie.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby umieszczone w Ośrodku	97 osób w Ośrodku	Informacja Ośrodka	Polepszenie sytuacji bytowej, poprzez dostosowanie regulacji do obecnego stanu faktycznego. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego Ośrodka oraz prawidłowego toku postępowania terapeutycznego. Pozytywne w aspekcie unormowania praw i obowiązków osób umieszczonych w Ośrodku jak i zapewnienia jasnych regulacji dotyczących aspektu pobytu osób w Ośrodku.
Pracownicy ochrony Ośrodka	165	Informacja Ośrodka	Nowe uprawnienia i obowiązki. Zapewnienie ochrony prawnej przy wykonywaniu czynności służbowych np. przy konwojowaniu. Pozytywne w aspekcie relacji tj. zaufania wobec pracowników ochrony Ośrodka przez osoby umieszczone w Ośrodku.
Kierownik Ośrodka	1	Regulamin organizacyjny	Nowe obowiązki i uprawnienia. Pozytywne w aspekcie wzrostu zaufania osób umieszczonych w Ośrodku do decyzji podejmowanych przez Kierownika Ośrodka w myśl zasad i regulacji wskazanych w regulaminie.
Sąd	11	Informacja MZ (Sąd okręgowy w Płocku właściwy dla Ośrodka, oraz sądy apelacyjne)	Rozszerzenie zakresu rozpatrywanych spraw. Umożliwienie weryfikacji wniosków w zakresie dalszego pobytu osoby umieszczonej w Ośrodku przez sąd inny niż ten, który kontroluje na bieżąco sprawę.
Wojewodowie	16	www.gov.pl/web/mswia/urzedz-wojewodzkie	Nowe obowiązki i uprawnienia, jednak wskazać należy, że zmiana dotycząca właściwości organów w zakresie Prawa budowlanego w odniesieniu do obiektów Ośrodka będzie dotyczyła niewielkiej liczby obiektów, co nie powinno spowodować istotniejszego wzrostu nakładu pracy wykonywanych przez organy wojewódzkie. Pozytywne w aspekcie szybkości i sprawności postępowania w odniesieniu do nieruchomości wchodzących w skład Ośrodka.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Odnośnie projektu rozporządzenia nie były prowadzone pre-konsultacje.

Projekt rozporządzenia zostanie przesłany do konsultacji publicznych i opiniowania z 30-dniowym terminem zgłaszania uwag następującym podmiotom:

- 1) Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projekt ustawy będzie miał wpływ na Sąd Okręgowy w Płocku właściwy dla Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym oraz sądy apelacyjne, poprzez rozszerzenie zakresu rozpatrywanych spraw (weryfikacja wniosków w zakresie dalszego pobytu osoby umieszczonej w Ośrodku przez sąd inny niż ten, który kontroluje na bieżąco sprawę).	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów dotyczących zabezpieczenia oraz przepisów dotyczących nieruchomości i obiektów Ośrodka m. in. w zakresie Prawa budowlanego, które wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projektowana ustawa ma być stosowana w sposób ciągły, stąd też nie planuje się ewaluacji efektów projektu, a tym samym nie stosuje się mierników dla tej ewaluacji.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.